

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 628/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Tost 43/2021 zo 4. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 1. októbra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Tost 43/2021 zo 4. augusta 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal 7. mája 2020 pod č. k. VII/2 Gv 228/18/1000-488 na sťažovateľa v jeho trestnej veci obžalobu pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) a pre pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona. Sťažovateľ bol uznesením sudcu pre prípravné konania Okresného súdu Trnava č. k. 9 Tp 57/2018 z 15. júla 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6 Tpo 546/2018 z 8. augusta 2018 vzatý do útekovvej a preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších

predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) uznesením č. k. 2 Tp 1/2019 zo 16. januára 2019 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 4/2019 z 28. januára 2019 predĺžil väzbu sťažovateľa do 12. júla 2019. Následne bola väzba sťažovateľa uzneseniami špecializovaného trestného súdu č. k. 2 Tp 33/2018 z 13. júna 2019 a č. k. 2 Tp 1/2019 z 21. októbra 2019 v spojení s uzneseniami najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 23/2019 z 20. júna 2019 a č. k. 2 Tost 37/2019 zo 4. novembra 2019 predĺžovaná až do 11. februára 2020. Po podaní obžaloby špecializovaný trestný súd uznesením č. k. BB-4T 12/2020 z 21. mája 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 23/2020 z 28. mája 2020 rozhodol o ponechaní sťažovateľa vo väzbe len z dôvodu útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 31. augusta 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 38/2020 zo 17. septembra 2020 bolo rozhodované o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby jej zamietnutím. Naposledy bolo rozhodované o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 26. júla 2021 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Tost 43/2021 zo 4. augusta 2021.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti rozdeľuje svoju argumentáciu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu do dvoch rovín.

3.1. V prvej rovine sťažovateľ atakuje právne závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa právnej kvalifikácie stíhaných skutkov, ktorá je podľa jeho právneho názoru nadnesená. Teda „*oslabenie dôvodov ďalšieho väzobného stíhania*“ sťažovateľ zakladá na dôslednom posúdení (rozumej aj úprave v podobe právnej kvalifikácie) právnej kvalifikácie stíhaných skutkov kladených mu za vinu a v tomto ohľade poukazuje na aktuálny stav dokazovania v jeho trestnej veci, a to predovšetkým s odkazom na výpovede svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Dôsledkom právnej nadkvalifikácie skutkov sú aj obmedzené možnosti rozhodnutia o prostriedkoch nahradenia väzby, ktoré sú pri obzvlášť závažnom zločine redukované na existenciu mimoriadnych okolností veci. Podľa sťažovateľa najvyšší súd rezignoval na dôsledné posúdenie materiálnej podmienky väzby spočívajúcej v posúdení dôvodnosti vedeného trestného stíhania, ktorej atribútom je aj právna kvalifikácia skutku, ktorá sa môže meniť aj v dôsledku vykonaných úkonov trestného konania (v závislosti od stavu vykonaného dokazovania a aj z neho plynúceho oslabenia dôvodného podozrenia z trestnej činnosti, a to aj v rovine jej právnej kvalifikácie). Konkrétne sťažovateľ tvrdí, že „*materiálny dôvod väzby chýba nielen vtedy, ak sa javí že obvinený sa skutku nedopustil, ale aj vtedy, ak sa javí, že takýto skutok nie je správne kvalifikovaný. Skutok ako taký, a s tým súvisiaca aj jeho právna kvalifikácia, je podstatnou podmienkou nielen zákonnosti obvinenia, ale aj zákonnosti väzby. Osobitne to platí za situácie, ak zjavná nesprávnosť má za následok tzv. nadkvalifikovanie skutku, a tým podstatné sťaženie možnosti prepustenia z väzby...*“. Vo veci konajúci špecializovaný trestný súd, pred ktorým prebieha v súčasnom období aj hlavné pojednávanie, mal v dôsledku vykonaného dokazovania zhodnotiť aj dôvodnosť a udržateľnosť právnej kvalifikácie skutkov kladených sťažovateľovi za vinu a v prípade zistenia, že vývoj dôkaznej situácie právnu kvalifikáciu skutku nepodporuje, mal túto skutočnosť zohľadniť minimálne pri posúdení podmienok nahradenia väzby inými prostriedkami (rozumej zločin a obzvlášť závažný zločin). V tomto ohľade sťažovateľ odkazuje aj na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 33/2021 z 13. mája 2021 a v kontexte jeho obsahu

konštatuje, že „nie je rozhodujúce to, čo formálne vyplýva z obžaloby, ale to, čo reálne vyplýva z vykonaného dokazovania.“. Z vykonaného dokazovania podľa sťažovateľa vyplýva, že obidva skutky sú „nadkvalifikované, čím sa v podstatnej miere sťažuje moje prepustenie z väzby.“.

3.2. V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ spochybňuje dôvod útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ktorý je podľa jeho názoru neudržateľný (i) z dôvodu jej trvania po dobu dlhšiu ako tri roky, (ii) hrozba vysokým trestom nie je sama osebe dôvodom útekovej väzby a (iii) nie je možné akceptovať skutočnosť, že úteková väzba je v jeho prípade odôvodňovaná len predajom nehnuteľnosti v roku 2018, pretože „z väzby ako fakultatívnej možnosti by sa stala väzba obligatórna a nemenná po celú dobu zákonom prípustnej dĺžky, ktorá by nahrádzala výkon trestu odňatia slobody a negovala prezumpciu neviny.“.

4. Na podklade predostretej argumentácie sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/43/2021 z 04. augusta 2021 bolo porušené základné ľudské právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa či 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa či 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/43/2021 z o 4. augusta 2021 sa zrušuje.

3. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby sťažovateľa prepustil bezodkladne z väzby na slobodu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 500,- EUR, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je nahradiť sťažovateľovi trovy konania a zaplatiť ich jeho právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Podstatou námietok sťažovateľa je porušenie ním označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu oslabenia dôvodu útekovej väzby (i) pre právnu nadkvalifikáciu trestnej činnosti kladenej sťažovateľovi za vinu, keďže ju vo veci vykonané dokazovanie nepokrýva a táto oslabuje aj dispozičné možnosti súdov pri rozhodovaní o prostriedkoch nahradenia väzby (zločin a obzvlášť závažný zločin), a (ii) arbitrárne zdôvodnenie útekovej väzby tými istými dôvodmi od jej počiatku vrátane jej oslabenia v dôsledku doby jej výkonu.

II.1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa a čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

7. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

8. Európsky súd pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 5 ods. 4 dohovoru judikoval, že tento článok predstavuje jeho *habeas corpus* ustanovenie. Označené ustanovenie poskytuje zadržanej osobe právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania pozbavenia slobody (Rakevich v. Rusko z 28. 10. 2003, sťažnosť č. 58973/00, bod 43). Označený článok dohovoru nevyžaduje, aby nadriadený súd rozhodujúci o pozbavení slobody odpovedal na každý argument dotknutej osoby. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (Ilijkov v. Bulharsko z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94).

9. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli. Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021), s ktorým musí byť v súlade, vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane (Winterwerp v. Holandsko z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, bod 45, Baranowski v. Poľsko z 28. 3. 2000, č. 28358/95, bod 51).

10. Z hľadiska posúdenia čl. 5 ods. 4 dohovoru má osoba vo väzbe právo na preskúmanie hmotných a procesných podmienok väzby, ktoré sú určujúce pre posúdenie jej zákonnosti. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok („substantive requirement“) znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiacie za väzbu a proti nej a rozhodnúť s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustenie na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (Schieser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, § 31). Je teda výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Tóth c. Rakúsko, 1991). Inými slovami, v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú podstatné pre „zákonnosť“

tejto väzby v zmysle dohovoru (Brogan and Others v. Anglicko z 29. 11. 1988, séria A, č. 154-B, § 65, Jecius v. Litva, § 100).

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

12. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštalcie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

II.2. Posúdenie veci:

14. K prvej námietke sťažovateľa o tom, že najvyšší súd nedostatočne skúmal dôvodnosť právnej kvalifikácie skutkov kladených mu za vinu v kontexte vykonaného dokazovania, najvyšší súd protirečil argumentácii sťažovateľa, keď konštatoval, že *„dôvodnosť trestného stihania je daná a intenzitou zodpovedá súčasnej fáze trestného konania... hlavné pojednávanie už je v pokročilej fáze, keď prokurátor a v podstate takmer všetci obžalovaní uviedli, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania (zápisnica o hlavnom pojednávaní z 25. a 26. mája 2021).“*. K takémuto záveru najvyšší súd dospel *„testom objektívneho pozorovateľa“*, opierajúc sa o vykonané dôkazy, a to predovšetkým výpovede svedkov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a ďalších nachádzajúce sa v súdnom spise. K výpovedi [REDACTED] [REDACTED] uviedol, že túto nie je možné posudzovať izolovane bez zohľadnenia iných vo veci vykonaných dôkazov, ktoré nevzbudzujú pochybnosti o ich autenticite, pričom poukázal

aj na podrobnejšie odôvodnenie vyplývajúce z uznesenia špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 26. júla 2021.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že uznesenie špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 26. júla 2021 a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tvoria jeden celok (I. ÚS 379/2018, I. ÚS 161/2019, IV. ÚS 354/2020), ústavný súd pri preskúmaní zákonnosti a ústavnosti pozbavenia slobody sťažovateľa vychádzal z oboch týchto rozhodnutí.

16. Z uznesenia špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 26. júla 2021 vyplýva, že dôvodnosť vedeného trestného stíhania vrátane právnej kvalifikácie skutkov kladených sťažovateľovi za vinu odvodzoval najmä z výpovedí [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí „v rôznej miere potvrdili participáciu obžalovaného [REDAKOVANÉ] na páchaní drogovej trestnej činnosti. Je síce pravdou, že svedok [REDAKOVANÉ] pri konfrontácii s obžalovaným prispôboval svoju výpoveď obžalovanému [REDAKOVANÉ], ale tieto rozpory bude musieť súd vyhodnotiť aj v súvislosti s inými dôkazmi až pri rozhodovaní vo veci samej, ktoré nasleduje po vykonaní celého dokazovania, a to v súlade so zásadou bezprostrednosti, kontradiktórnosti, ústnosti po podaní obžaloby. Taktiež je zrejmé, že aj ostatní vypočutí svedkovia museli byť konfrontovaní vo viacerých prípadoch so svojou výpoveďou z prípravného konania a vyhodnocovanie týchto dôkazov bude možné vykonať až po ukončení dokazovania. Súd ešte konštatuje, že z trestného spisu vyplýva, že podozrenie z trestnej činnosti je potvrdzované aj výpismi z telekomunikačnej prevádzky vedenej medzi obžalovaným [REDAKOVANÉ] a vyššie citovanými svedkami.“.

17. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (v spojení aj s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia) konštatuje, že najvyšší súd ako súd sťažnostný konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické a ústavný súd ich považuje za legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Najvyšší súd dôsledne reagoval na sťažovateľom predstretú argumentáciu týkajúcu sa jeho výhrad vzťahujúcich sa na dôvodnosť vedeného trestného stíhania, ako aj právnu kvalifikáciu stíhaných skutkov. Sťažovateľ je trestne stíhaný pre dva skutky, jeden právne kvalifikovaný ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a druhý ako pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona. Najvyšší súd dôsledne skúmal dôvodnosť vedeného trestného stíhania a aj právnu kvalifikáciu stíhaných skutkov, pričom dospel k predbežnému záveru, že trestnú činnosť vrátane jej kvalifikácie v sťažovateľovom prípade podporuje (nevyvracia) uskutočnená telekomunikačná prevádzka vedená medzi svedkami a sťažovateľom, ako aj už uvedené svedecké výpovede. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že dvaja svedkovia mali čiastočne pozmeniť svoje výpovede tak, aby vyzneli v prospech sťažovateľa, resp. boli preňho čo najpriaznivejšie, a to oproti svojim výpovediam z prípravného konania. Práve preto najvyšší súd poukázal na to, že tieto zmeny bude musieť hodnotiť komplexne, a to aj v kontexte iných vykonaných dôkazov vrátane hodnotenia výpovedí aj spomenutých svedkov a dôvodu ich zmeny. Sťažovateľom predstretá argumentácia o tom, že ním označení svedkovia už teraz vypovedajú v jeho prospech (resp. ich výpovede sú voči jeho osobe priaznivejšie), neznamená, že túto zmenu musí súd mechanicky prevziať, pokiaľ dôvodnosť vedeného trestného

stíhania a jej právnu kvalifikáciu (i) podporujú aj iné dôkazy a (ii) podporovali aj sťažovateľom označené dôkazy v prípravnom konaní, pričom v konaní pred súdom došlo k odklonu od ich obsahu oproti prípravnému konaniu. V konečnom dôsledku súd nemôže kvalifikačné námietky sťažovateľa uplatnené v konaní o väzbe posudzovať do dôsledkov tak, aby tým prejednikoval meritórne rozhodnutie o vine.

18. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil ústavnú nesúladosť tej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorá pojednávala o dôvodnosti vedeného trestného stíhania sťažovateľa vrátane právnej kvalifikácie stíhaných skutkov, nezistil ani porušenie sťažovateľom označených práv pri rozhodovaní o prostriedkoch jej nahradenia. Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavný súd nespochybnil zákonné obmedzenie vyplývajúce z § 80 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého je možné väzbu osoby obvinenej z obzvlášť závažného zločinu nahradit' ponúknutou zárukou, sľubom alebo dohľadom, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Aplikáciu uvedenej zákonnej úpravy ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napríklad I. ÚS 113/08, III. ÚS 387/2010, II. ÚS 466/2012, IV. ÚS 559/2012, I. ÚS 132/2013, II. ÚS 149/2014 alebo III. ÚS 431/2015) zhodnotil ako ústavne akceptovateľnú a rozhodovacia činnosť všeobecných súdov, ktoré v prípadoch, o aké pri stíhaní za obzvlášť závažné zločiny ide, pre nahradenie väzby zárukami väzbu nahradzujúcimi vyžadovali existenciu výnimočných okolností prípadu, nepovažoval za arbitrárnu.

19. K druhej námietke sťažovateľa najvyšší súd v spojení s dôvodmi vyplývajúcimi z uznesenia špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 26. júla 2021 v prvom rade zdôraznil, že následky útekovej väzby, ako sú predpokladané zákonom, môže súd len predvídať (nemusia nevyhnutne nastať), pričom pre posúdenie relevantnosti ich nastolenia je podstatná prítomnosť reálnej hrozby. V ďalšom súd konštatoval, že „Zo zadovážených dôkazov vyplýva, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] sa z telekomunikačnej prevádzky pravdepodobne dozvedel, že niektorí jeho spolupáchatelia, ktorí sú väzobne stíhaní, sa k spáchaniu trestnej veci priznávajú, pričom priznávajú aj skutok, za ktorý bolo [REDAKOVANÉ] vznesené obvinenie. Taktiež z uznesenia Polície Českej republiky vyplynulo, že [REDAKOVANÉ] bolo v Českej republike vznesené obvinenie pre trestný čin skrátania dane, poplatku a podobnej povinnej platby podľa § 240 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Trestného zákona spáchaného v prospech organizovanej zločineckej skupiny a iné. Na tejto skutočnosti nič nemení ani predložené uznesenie Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 1To/143/22020 zo dňa 13.05.2021, pretože týmto rozhodnutím bol pôvodný rozsudok z podnetu odvolania [REDAKOVANÉ] čiastočne zrušený vo výroku o vine, treste a náhrade škody. Vec bola totiž vrátená prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. Je teda zrejmé, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] má zázemie v Českej republike kontakty na iné organizované skupiny. Z tohto dôvodu aj predal byt, ktorý doposiaľ užíval a plánoval odísť do zahraničia. Za súčasného stavu stále Trestný zákon hrozí obžalovanému [REDAKOVANÉ] za skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, trestom odňatia slobody v trvaní 20 až 25 rokov, alebo doživotím, čo by mohlo motivovať obvineného k tomu, aby sa snažil vyhnúť trestnému stíhaniu.“.

20. K dôvodom útekovej väzby sťažovateľa ústavný súd poukazuje v prvom rade na komentované znenie dohovoru, z ktorého vyplýva, že „ESLP – podľa svojich vlastných slov [pozri napr. *Ignatenco*, § 79; *Khodorkovskiy proti Rusku*, rozsudok, 31. 5. 2011, č. 5829/04, bod 184] – vo svojej judikatúre identifikoval štyri základné dôvody, ktoré môžu odôvodňovať

väzbu v trestnom konaní: nebezpečenstvo úteku [*Stögmüller proti Rakúsku*, rozsudok 10. 11. 1969, č. 1602/62, bod 15], riziko, že obvinený môže v prípade prepustenia mať výkon spravodlivosti [*Wemhoff*, bod 14] alebo spáchať ďalšie trestné činy [*Matznetter proti Rakúsku*, rozsudok, 10. 11. 1969, č. 2178/64, bod 9], alebo spôsobiť narušenie verejného poriadku [*Letellier proti Francúzsku*, rozsudok, 26. 6. 1991, č. 12369/86, bod 51]. ESLP považuje závažnosť obvinenia a s tým spojenú závažnosť trestu, ktorému obvinený čelí, za dostatočný dôvod sám osebe len na obmedzený čas. Potom ho štandardne považuje skôr iba za jeden z argumentov na podporu tvrdenia, že väzba bola odôvodnená nebezpečenstvom, že sťažovateľ ujde, ak by bol prepustený na slobodu...“ (KMEC, J., KOSÁR, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Európsky dohovor o ľudských právach. Komentár. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 515.).

21. V ďalšom poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 1694/2014 z 28. júla 2014 (rovnako tak aj uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 339/2018-16 z 23. mája 2018, pozn.), ktoré komplexne k dôvodu výšky hrozaceho trestu ako materiálneho podkladu útekovej väzby uvádza:

„Judikatúra Ústavného súdu konkrétne k útekovej väzbe je bohatá. Jej princípy je možné zhrnúť nasledovne:

- V náleze sp. zn. III. ÚS 566/03 z 1. 4. 2004 (N 48/33 ZbNU 3), ktorý bol následne reprodukován v rade ďalších rozhodnutí, ústavný súd konštatoval, že hrozba vysokým trestom sama o sebe zakladá dôvodnosť obavy pred vyhýbaním sa trestnému stíhaniu, a tým naplnenie dôvodnosti väzby podľa § 67 písm. a) Trestného poriadku. Musí však jednoznačne ísť o konkrétnu hrozbu vysokého trestu, teda hrozbu podloženú jedinečnými špecifickými okolnosťami spáchaného skutku v spojení s ďalšími aspektmi danej trestnej veci, a to v rámci rozpätia trestnej sadzby stanovenej trestným zákonom. Len samotná hrozba vysokého trestu sama o sebe bez ďalšieho pre naplnenie citovaného väzobného dôvodu nie je dostačujúca. Hrozbou vysokým trestom je, pokiaľ možno predpokladať uloženie trestu odňatia slobody vo výške najmenej okolo ôsmich rokov [nález sp. zn. IV. ÚS 3294/09 zo 17. 5. 2011 (N 93/61 ZbNU 447), body 12 – 13; nález sp. zn. I. ÚS 2208/13 z 11. 12. 2013 (N 215/71 ZbNU 517), body 28-29; nález sp. zn. I. ÚS 2665/13 z 12. 12. 2013 (N 217/71 ZbNU 545), bod 15].

- Avšak ani túto judikatúru nemožno chápať ako "bianko šek", do ktorého stačí vpísať odhad možného budúceho trestu za konkrétnu stíhanú vec vo výške najmenej ôsmich rokov odňatia slobody a na jeho základe potom odôvodniť vzatie do väzby alebo následné ponechanie vo väzbe, bez prihliadnutia na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci [nález sp. zn. I. ÚS 603/07 zo 7. 6. 2007 (N 95/45 ZbNU 353), bod 20; nález sp. zn. I. ÚS 2208/13 (pozri vyššie), bod 30; nález sp. zn. I. ÚS 980/14, bod 42].

- V prvom rade musí súd zvážiť prípadné námietky obvineného, ktorý má právo preukazovať za týchto okolností existenciu konkrétnych skutočností (silných dôvodov), ktoré dôvodnú obavu z následkov uvedených v § 67 písm. a) Trestného poriadku eliminujú, a vylučujú tak aplikáciu predmetného väzobného dôvodu. Môže nimi byť najmä miera celkovej usporiadanosti životných pomerov obvineného, mobilita daná jeho zdravotným stavom, rozsah jeho miestne založených citových a zatiaľ (nielen hmotne) riadne a predovšetkým dlhodobo plnených zaopatrovacích väzieb, rámec ním doteraz zdieľaného spoločensky konformného konania v spojení s možnými zárukami zo strany iných subjektov a pod. To všetko sa musí prirodzene pozeráť vo vzájomných súvislostiach

so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (nález sp. zn. I. ÚS 2208/13 z 11. 12. 2013, bod 31; či nález sp. zn. I. ÚS 2665/13 z 12. 12. 2013, bod 16).

- Druhým faktorom kľúčovým pre posúdenie dôvodnosti ďalšieho trvania väzby je plynutie času. Musí byť braný ohľad na tzv. doktrínu zosilnených dôvodov. Všeobecné súdy sú povinné rešpektovať požiadavku nevyhnutnosti existencie zosilnených dôvodov pre trvanie väzby, inak nemožno pokračujúce obmedzenie osobnej slobody, hoci k uvaleniu väzby mohlo dôjsť na základe dôvodného podozrenia, aprobovať. Konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvodnosť väzby v počiatočnej fáze trestného stíhania môžu počas trvania väzby strácať na význame či presvedčivosti a na ospravedlnenie ďalšieho trvania pozbavenia osobnej slobody obvineného vo väzbe už nemusia postačovať. Konkrétne vzaté: trvanie podozrenia daného trestného činu s hrozbou konkrétnej výšky trestu je podmienkou sine qua non pre zákonnosť pokračovania väzby, ale po určitej dobe samo o sebe nepostačuje. V takých prípadoch musí súd zistiť, či existujú iné relevantné a dostačujúce dôvody predložené orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré by ospravedlnili toto pokračujúce odňatie slobody. Riziko úteku alebo skrývania sa obvineného za účelom vyhnutia sa trestnému stíhaniu alebo trestu po prípadnom prepustení z väzby na slobodu nemôže byť v prípade dlhotrvajúcej väzby založené výlučne na skutočnosti, že obvinenému hrozí vysoký trest. Dlhšie trvanie väzby musí byť ospravedlnené ďalšími závažnými konkrétnymi dôvodmi, ktoré vylučujú nahradenie väzby iným opatrením podľa trestného poriadku [nález sp. zn. I. ÚS 2208/13 z 11. 12. 2013, bod 32; nález sp. zn. I. ÚS 2665/13 z 12. 12. 2013, bod 22; nález sp. zn. I. ÚS 185/14 z 10. 4. 2014 (N 56/73 ZbNU 119); nález sp. zn. I. ÚS 980/14 (pozri vyššie), bod 43].

- Ústavný súd tiež vo svojich nálezoch príkladmo uviedol, ktoré ďalšie faktory, popri dĺžke hroziaceho trestu, sú pre odôvodnenie útekovvej väzby relevantné a súdy by ich mali brať do úvahy. Sú to charakter a morálka obvineného, jeho mravy, domov, zamestnanie, majetok, rodinné vzťahy a všetky druhy väzieb k zemi, v ktorej je proti nemu vedené trestné stíhanie, a kontakty v zahraničí (nález sp. zn. I. ÚS 980/14), bod 43; nález sp. zn. I. ÚS 2208/13 z 11. 12. 2013, bod 34), príprava obvineného na odcestovanie, snaha zabezpečiť si falošné doklady na cestu do cudzieho štátu, dlhšie opustenie miesta bydliska a zamestnania, zadržanie obvineného na úteku cez hranice [nález sp. zn. I. ÚS 2883/13 z 21. 1. 2014 (N 7/72 ZbNU 93), bod 22; nález sp. zn. I. ÚS 2183/12 z 22. 5. 2013 (N 91/69 ZbNU 429), bod 18].“

22. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že za vysoký trest je možné považovať trest odňatia slobody vo výške ôsmich rokov odňatia slobody a vyšší. Na posúdenie, či môže vysoký trest byť uložený, je vždy pomocným pravidlom základná zákonná sadzba trestu odňatia slobody, ktorú za ten-ktorý trestný čin Trestný zákon vo svojej osobitnej časti umožňuje uložiť. V rozhodovacej praxi Ústavného súdu Českej republiky je dokonca možné nájsť i rozhodnutie, v ktorom za vysoký trest bol považovaný trest odňatia slobody vo výmere šiestich rokov (uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. II. ÚS 88/01 z 18. februára 2003).

23. Vychádzajúc z okolností sťažovateľovej väzby, je zrejmé, že tento je trestne stíhaný v konaní pred súdom pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a pre pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona. Za prvý trestný čin sťažovateľovi hrozí trest odňatia slobody v trvaní 5 až 10 rokov odňatia slobody a pre druhý

trestný čin trest odňatia slobody v rozmedzí 20 až 25 rokov odňatia slobody až doživotie. V sťažovateľovom prípade teda ide už o „konkrétne hrozbu vysokým trestom“.

24. Okrem konkrétnej hrozby vysokým trestom v sťažovateľovom prípade boli vzhladnuté dôvody útekovej väzby aj inými konkrétnymi skutočnosťami. V prvom rade ide o daňovú trestnú činnosť páchanú na území Českej republiky v prospech organizovanej zločineckej skupiny, ako aj inú/d'alšiu trestnú činnosť. Z uvedeného je teda zrejmé, že sťažovateľ má na území Českej republiky určité zázemie v zločineckých štruktúrach a jeho stíhanie viedlo pravdepodobne aj k tomu, že predal byt v Českej republike s úmyslom vyhnúť sa trestnému postihu. Na podklade týchto konkrétnych skutočností najvyšší súd odvodil záver, že hrozí útek sťažovateľa v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu nielen na území Slovenskej republiky, ale aj v zahraničí a v dôsledku predaja bytu sťažovateľ aj prišiel o stále bydlisko. Teda okrem hrozby vysokého trestu umocneného aj trestným stíhaním v Českej republike, pričom predmetné trestné stíhanie predstavuje ďalšiu konkrétnu skutočnosť, najvyšší súd ustálil ďalšiu konkrétnu skutočnosť a tou je neexistencia stáleho bydliska. Vzhľadom na tieto konkrétne skutočnosti aj ústavný súd konštatuje, že úteková väzba sťažovateľa sa opiera nielen o hrozbu vysokého trestu, ale v zmysle doktríny zosilňujúcich dôvodov aj o iné konkrétne skutočnosti, v dôsledku čoho ústavný súd vyslovuje ústavnú súladnosť príslušnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

25. V dôsledku už uvedených skutočností ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú sťažnosť pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

26. Tento záver sa vzťahuje aj na sťažovateľom označený čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ktorý nemá v okolnostiach jeho väzobného stíhania materiálne opodstatnenie.

27. Vzhľadom na odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti ako celku ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu